

gospodin **Fr. Levec**, kojemu je povjereno uredjivanje Levstikovih djela, svoj posao ovršio vješto i savjesno.“

Dramatično društvo v Ljubljani, kateremu je namen vzdržavati slovensko gledališče v Ljubljani, naznanja s tem, da se otvori s 1. dnem septembra meseca 1892. leta dramatična šola. Tej šoli je namen, podati onim, kateri se hočejo posvetiti slovenskemu gledališču, potreben pouk v igranju in deklamaciji. Dramatično društvo vabi torej óne dame in gospode, ki hočejo stopiti v dramatično šolo, naj zglasé svoj pristop pismeno odboru Dramatičnega društva. Pouk v dramatični šoli je brezplačen. Učenci in učenke, ki pokažejo potrebno sposobnost po dovršeni šoli, bodo se angažovali za slovensko gledališče.

Dramatično društvo v Ljubljani.

Predsednik :

Dr. Ivan Tavčar.

Tajnik :

Anton Trstenjak.

Novi grobovi. Dne 1. velikega srpana je umrl v Ljubljani po daljši bolezni profesor zagrebske gimnazije *Ivan Zupan*, brat g. prof. Tome Zupana, v 48. letu dóbe svoje. Pokojnik je služboval v Gorici, na Reki, v Varaždinu in končno v Zagrebu. Zlasti v prejšnjih letih se je rad bavil s književnostjo slovensko, zlagal pesmi, izmed katerih so nekatere natisnjene v Razlagovi pesmarici in danes splošno znane, n. pr. „Lahko noč, dekcle sladko“, „Grajska hči“, „Savska“; v izvestjih reške gimnazije pa je priobčeval znanstvene sestavke in bil sploh priden sodruđnik slovenskim časopišom. Blag bodi spomin odličnemu rodoljubi!

Dne 23. malega srpana je umrl v Rajhenburgu ondotni šolski ravnatelj *Fr. Jamšek*, večji pedagoški pisatelj slovenski, čegar večji knjigi „Šolske Drobtinice“ in „Napake pri vzgoji otrok“ sta dobro znani našemu učiteljstvu. Vse polno manjših člankov, dopisov, razprav in t. d. je raztreseno po raznih zlasti šolskih listih slovenskih. Naj v miru počiva!

Dne 11. m. m. je umrl v Pragi sloveči pisatelj in dramaturg národnega gledališča, *Ladislav Stroupežnický*, v 42. letu dóbe svoje. Jako hvalijo zbirko njegovih povestij in črtic „Lidé směšný a ubozí“, katera je izšla lani pod izpreme njenim naslovom „Z Prahy a venkova“. Pokojnikove drame „Černé duše“, „Rarášek Zvíkovský“, „Paní mincmistrová“, „Václav Hrobčický z Hrobčic“, „Naši furianti“ so in ostanejo díka češkega gledališča. Poleg tega, da jim je snov zajeta iz življenja češkega, ponašajo se s toliko tehniko, da Stroupežnickemu ni bilo vrstnika med češkimi dramatiškimi pisatelji. — V njega ostalini se je našla mimo nekaterih črtic nova drama iz malomestnega življenja.

Književnost hrvaška je v prvi polovici t. l. tudi razven perijodiških listov in časopisov obrodila dosti dobrega sadú. Sivi starček in znani pesnik *dr. Stjepan Ilijašević* je pod naslovom „Šala i satira“ izdal zbirko svojih šaljivih in satiriških pesmij, med katerimi jih je nekoliko prav ostrih na ljudske zmote in napake. — Silno obdarovani in izmed živih pesnikov najobljubljenější pesnik hrvaški, *August Harambašić*, razveselil nas je v „Nevenkah“ z novim lepim šopkom, v katerega je povezal 60 lirskih pesmij, ki so po obliki dovršene kakor vse njegove prejšnje pesmi, po katerih ljudje vedno radi sezajo. — *Stjepko Španić* je izdal prvence svoje „Im mortelle“, v katerih sicer poznaš začetnika, ali tudi vidiš, da ima mladi pesnik dosti darú, in bi sčasoma utegnil spisati še kaj boljšega. — Tega pa ne moremo reči o *Mirku Košutići*, ki nam v svojih „Zim zelenkah“ tudi podaja nekoliko prvih pesmij svojih, o katerih se kritika ni izrazila nič kaj povoljno. — V Mostaru je izšla nova izdaja „Narodnih pjesama bosanskih i hercegovačkih“, ki sta jih med ljudstvom nabrala prevredna frančiškana *Ivan Jukić* in *Grga Martić*. — Nádejpolni pisatelj in navdušeni prijatelj hrvaške dramatiške

umetnosti *Stjepan Miletić* je v posebni knjižici izdal novo svojo dramo „*Grof Paližna*“, ki ima lepo tendencijo in mnogo plemenitih mislij ter nam po vsi svoji osnovi in tehniški spretnosti daje upravičene nadeje, da bode mladi pisatelj hrvaško dramatiško literaturo pomnožil še z mnogimi lepimi plodovi. — Dočim nam Miletić v „*Paližni*“ kaže podobe iz sedanjega društva hrvaškega, napisal je *Jos. D. Ljubić* zgodovinsko dramo „*Poslednji kralj*“, v kateri nam predstavlja zadnjega hrvaškega kralja Petra Svačića. — Mladi pripovedovalec *Vladimir Borota* je spisal in priobčil pripovedko „*Dina*“, v kateri je orisal nesrečno zakonsko ženo in pokazal mnogo darů za pripovedno književnost. — Izmed prevodov nam je oznaniti, da izbaja pri Šolci v Zagrebu v snopičih prestava „*Obloмова*“, slovečega pesniškega dela ruskega. — Za nežno mladino je v hrvaškem prevodu izšlo nekoliko izbranih pripovedek *Krištofa Šmida*; prav takó je v isti namen znani pedagoški pisatelj *V. Z. Marik* zbral in izdal nekoliko „*Narodnih pripovedek*“ ruskih, čeških, bolgarskih in hrvaških. Isti pisatelj je za hrvaško mladino po češkem spisu *Jos. Klike* priredil knjižico „*Jan Amos Komenský*“, ki se je razpečala v 3000 iztiskih. Komenskega tristoletnico je proslavilo tudi oseško učiteljsko društvo „*Zajednica*“ s posebno „*Spomenico*“, v kateri je priobčilo več svečanosti primernih člankov. — Zanimljiva za poznavanje delavnosti hrvaških učiteljev je knjižica „*Pučki učitelji kano radnici na kulturnom polju*“, v kateri nam županijski šolski nadzornik *Marijan Vuković* statistički kaže, kaj in kakó delajo za omiko hrvaški učitelji zunaj šole. — V knjižici „*Naše žene*“ obravnava anonimen pisatelj vprašanje, kakó naj se vzgajajo déklice, in podaja vso osnovo, kakó naj se preustrojé višje dekliške šole, zakaj sedanje da podajajo premalo znanja. — Stari pedagoški pisatelj *Skender Fabković* je izdal imenitno poučno knjigo pod naslovom „*Nešto o ponosu i njegovih srodnicích*“, v kateri poudarja, kakó treba domá in v šoli že nežni mladini vcepiti čustvo pravega in plemenitega ponosa. — Marljivo pedagoško društvo v Zagrebu poroča v knjigi „*Druga desetgodišnjica hrvatskoga pedagogijsko-književnoga sabora*“, o svojem delovanji od leta 1882. do leta 1892.; izdalo pa je tudi zanimljivo zgodovinsko knjigo „*Gradja za istoriju dubrovačke pedagogije*“, ki jo je sestavil *Vicko Adamović* v Dubrovniku. V tej knjigi se pisatelj ozira na razvoj dubrovniskega šolstva od leta 1800. do naših dnij, torej na novo dóbo. — Prijatelje glasbe bole gotovo zanimala knjižica z naslovom „*Nova glazbena struja njemačka i sadašnji talijanski kompoziteri*“, zakaj neimenovan pisatelj nam podaja tů mnogo izvirnih mislij. Pravi, da more biti vzor umetniški glasbi jedino le prosta ljudska glasba; trdi, da Nemci nimajo prirojenega darů za glasbo, da nimajo prave glasbene tradicije, in drugega več. Ostro kritikuje nemško klasiško in komorno glasbo, govori o *Wagnerji*, potem o *Verdiji*, *Boiti* in *Mascagniji*. — Izmed znanstvenih knjig imenujemo najprej „*Naravno bogoslovje ili koliko može čovjek samim razumom spoznati Boga*“. Učeni gospod prof. *dr. Ante Bauer* je to knjigo namenil najprej svojim slušateljem na vseučilišči, potem pa tudi drugim izobraženim kristjanom. — Tej se je pridružila druga knjiga preimenitnega zgodovinskega dela „*Cesarizem i bizantinstvo u povjesti iztočnoga razkola*“. Frančiskan *dr. Ivan Marković* nam je že v prvi knjigi tega svojega dela podal prezanimljivih mislij o cerkvenem razkolu in jih sedaj dalje razvija. Poudarja, kakó se je *Focijevo* ime izpremenilo v simbol bizantinske cerkve; razlaga, da je razkol plod politike bizantinskih cesarjev; omenja razmerja Hrvatov, Srbov in Bolgarov proti *Carigradu* in proti *Rimu*; govori o pokrščenji Rusov ter o cerkveni upravi ruski in srbski. Knjiga je imenitna ne samó za hrvaško, ampak tudi za svetsko literaturo sploh, zató jo kâr najbolje priporočamo tudi slovenskim čitateljem. — Za cerkveno zgodovino hrvaško je važno delce „*Dvie opatije*“, v kateri nam pisatelj *Petar Kvero*

opisuje zgodovino dveh benediktinskih samostanov, ki sta v stari spletski nadškofiji slula za domačih hrvaških kraljev. — Župnik *Luka Turčič* je izdal razpravo „O porieklu čovjeka po poslednjih prirodoslovnih znanosti i biblije“, v kateri pobija mnenja in nazore tistih hrvaških učenjakov, ki se prištevajo privržencem Darwinovim. — V precēj obsežni knjigi „Prehistorička nalazišta“, ki jo je izdala bosenska deželna vlada, poučuje *V. Rudinski* prav po domače, kakó treba paziti na zgodovinske in prazgodovinske starine in jih čuvati, da se ne pogubé in ne propadejo; opisuje njih pomen in razlaga, kakó se takšne stvari iščejo in najdejo. — Profesor *dr. M. Šrepl* je v posebni knjižici priobčil prelepo svojo razpravo „O Vrazovoj kritici“, v kateri je v jedno celino zbral, kakó je Vraz sodil o dubrovniški književnosti, o narodnih pesmih ter o drugih književnih prikaznih in vprašanjih. Jedro te prezanimljive studije pa je, da je Stanko Vraz začetnik prave literarne kritike pri Hrvatih.¹⁾ — Prof. *dr. A. Lobmayer* je spisal novo higijeniško knjižico „Majka nad boleznim djetetom“, da bi matere poučil, kakó morajo paziti na otroke, da jih ohranijo zdrave, in kakó naj jim v nesreči dadó prvo pomoč. — Opis Dalmacije iz dela cesarjeviča Rudolfa izhaja v hrvaškem prevodu v založbi F. Maršiča v Spljetu. — Tistim, ki bi si radi ogledali Zagreb, spisal je mestni svetovalec *A. Hudovski* priročno knjižico „Zagreb i okolica. Kažiput za urodjenike i strance“ in ji dodal 43 podob in dva načrta. (Konec prihodnjě.)

Nemški književni koledar. Književnik Kürschner je izdal koledar, v katerem je zabeleženih 2078 mest, kjer živi 11.961 nemških pisateljev. Izmed teh jih je v Berlinu 1521, na Dunaji 1160, v Monakovem 409, v Lipskem 309. Kaj čudo, ako je leta 1890. izšlo 18.975 nemških knjig! — Nekaj podobnega je izdal leta 1891. »Spolek českoslovanskyh knih kupeckych učetnich« v Pragi, čegar bogati »Český katalog bibliografický za rok 1890.« nas do dobra poučuje o prelepem razvoji češke književnosti.

Gunduličev spomenik. Odbor za Gunduličev spomenik v Dubrovniku je nabral dosedaj 11.000 gld. Ker je ta vsota premajhna, postavi se rečeni spomenik bržkone šele prihodnje leto

Vukov slovar izdaja srbska državna tiskarna v Belem Gradu. Vse delo, katero ureja najboljši sedanji poznavalec srbskega jezika, *Jovan Bošković*, obsezalo bode v štirih knjigah 47.324 besed. Cena prvemu zvezku je 2 goldinarja.

Listnica. J. V – v v L. Spis prejeli; priobčevati ga začnemo, kadar bođe dopuščal prostor. — K – r v P. Morda prihodnjě. — L. Habetov. Naznanite nam svoje pravo ime, sicer ne moremo priobčiti ničesar. — Vazilij. Takim nerodnim poskusom nimamo prostora. — B. v K. Prevodov naš list načelno ne prinaša.

Popravek. V beležki, priobčeni v poslednji številki pod naslovom »Nebeszki pasztir pogublyenu ovczu ische«, stoj namesto letuice 1795 praviloma 1745.

¹⁾ Glej natančnejše poročilo o tej knjigi v 7. številki.

Ured.

„Ljubljanski Zvon“

Izhaja po 4 pole obsežen v veliki osmerki po jeden pot na mesec v zvezkih ter stoji vse leto 4 gld. 60 kr., pol leta 2 gld. 30., četrť leta 1 gld. 15 kr.

Za vse neavstrijske dežele po 5 gld. 60 kr. na leto.

Posamezni zvezki se dobivajo po 40 kr.

Izdajatelj **Janko Kersnik**. — Odgovorni urednik **dr. Ivan Tavčar**.
Upravništvo »Národna Tiskarna« Kongresni trg št. 12. v Ljubljani.

Tiska »Národna Tiskarna« v Ljubljani.

združen z modroslovno fakulteto, in njega namen je najprej ta, da se vadijo člani samostojno znanstveno obravnavati slovniška in književna vprašanja zlasti v obsegu jugoslovanskih jezikov in književnostij; po drugi strani pa podaja seminaristom priliko, da se učé utrjevati in praktično uporabljati pridobljena znanja, pri čemer je osobito gledati na pripravlanje za učiteljske službe po srednjih šolah. Zató so uvedene vaje po dve, ako treba, tri ure na teden, ki obsezajo pismene naloge in ustna jezikovna in stvarna razlaganja književnih del. Člani slovanskega seminara so lahko redni slušatelji modroslovne fakultete ali pa tudi takšni slušatelji drugih fakultet, ki imajo že dovolj znanja, da se resno bavijo s temi studijami. Člani so redni in izredni. Izredni člani se udeležujejo samó ustnih vaj, redni člani pa predlagajo mimo tega pismena dela, in sicer vsaj po jedno na semester. Tisti člani, ki se odlikujejo po temeljitih delih in pridnosti, dobé ustanovo po 30 gld na semester; za sedaj so odločene štiri ustanove. — Radostno pozdravljamo novi seminar, ki bode izredne važnosti za naše vseučiliščenike, zajedno pa nam je iskreno zahvaliti g. prof. *dr. Krvka*, da ga je izposloval pri naučnem ministertvu.

XI. izkaz darov za Prešérnov spomenik.	Prenesek	gld. 753'39
Drugoletniki mariborskega semenišča	„	12'15
Andrej Mahorič v Ptuji	„	7'—
Pet slovenskih abiturijentov ljubljanske realke	„	32'—
	Skupaj	gld. 804'54

Osebna novica. Kanonik in profesor č. g. *Jožef Marn*, predsednik »Matiče Slovenski«, bil je o priliki svojega umirovljenja odlikovan z viteškim križem Francišek-Jožefovega reda. Častitamo!

Književnost hrvaška. (Konec.) Tiste, ki se bavijo s politikó, zanimala bode *Živkovičeva* brošura „Kako je postala hrvaško-ugarska nagodba?“ — Za gospodarje je v Zagrebu v vseučiliški knjigarni v hrvaškem prevodu izšla francoskega strokovnjaka *Emila Gautiera* knjiga „Preokret u poljodjelstvu“, ki je konec lanskega leta vzbudila veliko pozornost pri Francozih in Rusih. Knjiga dokazuje, da bi pri umnem gospodarstvu na Francoskem lahko živelo sto milijonov, na Hrvaškem pa deset milijonov ljudij. — V Zadru se je osnovalo novo hrvaško društvo „Pučka knjiga“, ki bode udom svojim za letnino 50 krajcarjev ali pa za ustanovnino 6 goldinarjev dajalo vsako leto po 4—6 knjig npravne in gospodarstvene vsebine, namenjene zlasti preprostemu kmetskemu ljudstvu. Prva knjižica ima prvi del „Pučkih razgovora“, ki jih je prav po domače spisal znani pisatelj in rodoljub, duhovnik *Mate Nekić*. — O lanski „hrvaški jubilarni izložbi“ je napisal *Janko Ibler* z nekaterimi drugimi strokovnjaki vred precěj obširno knjigo, katero pojasnjuje 47 portretov in 22 drugih podob. Ta lepa knjiga bode posebno zanimala posetitelje lanske zagrebške razstave. — Jugoslovanska akademija znanostij je izdala svoj „Ljetopis“ za leto 1891. in tri nove knjige svojega glasila „Rada“ (zv. 107., 108. in 109.). V letopisu čitamo, da je štela Akademija 6 častnih, 29 pravih in 35 dopisujočih udov; izdala pa je 12 knjig razne vsebine, ki smo jih navedli v lanskih književnih poročilih. V 107. knjigi „Rada“ je priobčil sedaj že pokojni *dr. N. Selak* obširen životopis slavnega Dubravčana, zdravnika Jurija Armana (1868.—1707.), ki se je po svojem vzgojitelji tudi zval Baglivi. Prof. *dr. Kišpatić* je priobčil v isti (in v 109. knjigi) razpravo o „Potresih u Hrvatskoj“ začení od XIV. stoletja do naših dnij. *Dr. Šulek* je spisal članek „O pri-tlikovciah“; a predsednik *Josip Torbar* zanimljivo razpravo o ljudeh, ki ne ločijo in ne čutijo nekaterih barv. V 108. knjigi čitamo najprej prof. *dra. Milivoja Šrepela* razpravo

„O Patricijevoj poetici“ s kratkim životopisom Frana Patricija, slovečega hrvaškega modroslovca XVI. stoletja; potem „Ruske i češke riječi u književnom hrvatskom jeziku“, kjer prof. *dr. Maretič* navaja 130 ruskih, 70 čeških in 70 takih besed, o katerih se ne more dognati, ali so prišle iz ruskega ali iz češkega jezika v hrvaški književni jezik. *Dr. Kosta Vojnović* nadaljuje svoja preiskavanja o „Sudbenom ustroju republike dubrovačke“; prof. *dr. Maretič* govori še „o umjetnom svjetskom jeziku“; a prof. *Luka Zore* priporoča v „Paljetkovanju“ nekatere lepe narodne fraze in besede. 109. knjiga ima razven že omenjene razprave o potresih še: „Obćenite vitopere plohe četvrtoga stupnja“, spisal *dr. Segen*; „Aigialosaurus“, novi gušter iz krednih škrljeva otoka Hvara, spisal *dr. Gorjanović*; „Prilog geoložkomu poznavanju Psunja“, spisal *dr. Kišpatić*; in „Dokle se može dokazivanje krvi spektralnim načinom in po Teichmannu smatrati pouzdanim?“ spisal *dr. Jancšek*.

Národní gledališče v Pragi. Češka akademija znanostij in umetnostij je podelila češkemu národnemu gledališču veliko zlato svetinjo za njega sijajne uspehe na Dunaji.

Spomenik Vaclavu Benešu Třebizskemu so odkrili dne 14. vélikega srpana v njega rojstveni vasi Třebizu. Slavni češki pripovedovalec je bil porojen dne 27. svečana 1849. leta, umrl pa je dne 29. rženega cvéta 1884. leta in je pokopan na Vyšehradu. Spomenik stoji na griči nad vasjo in kaže pisatelja sedečega, kakor bi ravno pisal; zamišljeno gleda po rodni vasi in češki domovini. — Národ ga spoštuje takó, da nosi staro in mlado njega podobe v molitvenikih. Na svečanost je došlo do 10.000 gostov iz vseh krajev čeških.

„**Matica Srpska**“ v Novem Sadu je izdala pregled o stanji vseh fondov, katere upravlja. Čistega imetja ima 125.239 gld. 3 kr., in zajedno z 18 zakladami lepo glavnico 742.624 gld. 94 kr.

Skladatelj opere »Črnogorci«. Nedavno je umrl v Parizu baron *Armand Limnander*, francoski skladatelj, ki je pred več nego 40 leti zložil opero »Črnogorci«. Pela se je leta 1849. jako uspešno v komični operi. Limnander je zložil še nekatere opere, kesneje pa se je popolnoma posvetil simfoniški in cerkveni glasbi.

Listnica. F. P. Izmed poslanih pesmij ne moremo priobčiti ni jedne; hih Vam pa zaradi nedostatnega prostora danes tudi ne moremo razkladati. — Savinjski. Takšnim poskusom, kakeršen je Vaš »roman« — notabene obseza celih 36 strani v četverki — naš list res nima prostora. — Ignotus. O priliki pismeno. — Zdravko. Morda kdaj pozneje.

Več spisov smo morali za to številko odložiti; dotične gg. pisatelje prosimo prijaznega potrpljenja

„Ljubljanski Zvon“

Izhaja po 4 pole obsežen v veliki osmerki po jeden pot na mesec v zvezkih ter stoji vse leto 4 gld. 60 kr., pol leta 2 gld. 30., četrt leta 1 gld. 15 kr.

Za vse neavstrijske dežele po 5 gld. 60 kr. na leto.

Posamezni zvezki se dobivajo po 40 kr.

Izdajatelj **Janko Kersnik**. — Odgovorni urednik **dr. Ivan Tavčar**.
Upravištvo »Národna Tiskarna« Kongresni trg št. 12. v Ljubljani.

Tiska »Národna Tiskarna« v Ljubljani.